

Wyrok z dnia 18 kwietnia 2001 r.

I PKN 352/00

Dokonanie przez sąd drugiej instancji oceny dowodów, odmiennej od oceny sądu pierwszej instancji, z naruszeniem art. 233 § 1 KPC może być usprawiedliwioną podstawą kasacyjną z art. 393¹ pkt 2 KPC.

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera, Sędziowie: SN Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), SA Herbert Szurgacz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2001 r. sprawy z powództwa Marka J. przeciwko Szpitalowi [...] w O. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 20 stycznia 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Rozpoznający sprawę w drugiej instancji Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 20 stycznia 2000 r. zmienił oddalający powództwo wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Oleśnicy i - uwzględniając żądanie pozwu - przywrócił powoda do pracy w pozwanym Szpitalu na poprzednich warunkach oraz zasądził na jego rzecz 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Wyrok ten - stosownie do jego uzasadnienia - opiera się na następujących ustaleniach. Dokonane przez pracodawcę wypowiedzenie powodowi umowy o pracę motywowane było redukcją etatów z przyczyn ekonomicznych. Według pozwanego do takich konsekwencji doszło w wyniku analizy ekonomicznej. Tę podstawę wypowiedzenia powodowi umowy o pracę zakwestionował Sąd Okręgowy stwierdzając, że jeżeli pracodawca sporządził analizę ekonomiczną w dniu 12 kwietnia 1999 r., to nie

mogła ona stanowić podstawy dla podjętych czynności wobec powoda (zwrócenie się w dniu 19 marca 1999 r. do związków zawodowych i dokonania wypowiedzenia w dniu 27 marca 1999 r.). Prawdziwość podanej przyczyny wypowiedzenia jest wątpliwa w kontekście następujących okoliczności.

W dniu 6 maja 1998 r. strona pozwana wypowiedziała powodowi umowę o pracę. Przyczyną było wówczas nieprzestrzeganie obowiązków pracowniczych. Powód odwołał się do Sądu Pracy i wyrokiem Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy z dnia 8 grudnia 1998 r. został przywrócony do pracy. Pomimo tego wyroku powód faktycznie nigdy nie został przywrócony na poprzednio zajmowane stanowisko pracy w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym. Skierowano go bowiem do pracy na Oddziale Pomocy Doraźnej, chociaż nie miało to żadnego uzasadnienia merytorycznego ani ekonomicznego. Po pierwsze bowiem, powód ze specjalizacją ginekologa był w pogotowiu nieprzydatny, ponadto obsada kadrowa była tam pełna i dla powoda nie było faktycznie pracy. Otrzymywał wynagrodzenie jedynie za gotowość do jej świadczenia. Przed upływem okresu oddelegowania, powodowi ponownie wypowiedziano umowę o pracę, tym razem z przyczyn ekonomicznych. Wypowiedzenie zostało dokonane w marcu, okres wypowiedzenia został skrócony do 1 miesiąca i upływał z końcem kwietnia, a więc równocześnie z upływem okresu oddelegowania do pracy w pogotowiu. W ocenie Sądu Okręgowego działania te wskazują na chęć niewykonania przez stronę pozwaną wyroku z dnia 8 grudnia 1998 r. i na zamiar uniemożliwienia powodowi powrotu na Oddział Ginekologiczno-Położniczy. Ponadto - zdaniem Sądu Okręgowego - strona pozwana nie zastosowała żadnych kryteriów oceny, a redukcją objęła tylko jednego pracownika, tj. powoda. Niedopuszczalna jest sytuacja, w której podczas nieobecności z powodu choroby jednego z pracowników pozostali „typują” nieobecnego do zwolnienia. Argumenty użyte dla uzasadnienia takiego „wyboru” były pozamerytoryczne i nieprawdziwe, a to np.: „nieetyczne zachowanie się powoda”, „skazanie przez Komisję Etyki Lekarskiej”. Co do zarzutu nieetycznego zachowania się powoda, to został on już raz wykorzystany jako przyczyna zwolnienia powoda z pracy i wówczas Sąd Pracy uznał go za bezzasadny. Co do zarzutu skazania powoda przez Komisję Etyki Lekarskiej, to jest on nieprawdziwy, jako że KEL pismem z dnia 2 grudnia 1998 r. oczyściła powoda z zarzutu uchybień etycznych.

Kasacja, którą wniósł pozwany Szpital, oparta została na obu podstawach z art. 393¹ pkt 1 i 2 KPC. W zakresie prawa materialnego zarzucono naruszenie art. 1 i art. 10 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z

pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.) przez ich niezastosowanie oraz naruszenie art. 45 KP przez błędne przyjęcie, że wypowiedzenie umowy o pracę było nieuzasadnione.

W zakresie przepisów postępowania zarzucono naruszenie art. 233 § 1 KPC polegające na sprzeczności ustaleń z treścią zebranego materiału przez przyjęcie, iż u pozwanego nie wystąpiła redukcja zatrudnienia i nie wystąpiły okoliczności uzasadniające wypowiedzenie oraz przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów.

Powołując powyższe podstawy pozwany Szpital wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie apelacji z zasądzeniem kosztów ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 393¹ pkt 1 KPC kasację można oprzeć na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Zarzuty kasacji zdają się nawiązywać do tej drugiej postaci naruszenia prawa materialnego, jednakże wynikają z bezpodstawnego założenia jakoby pogwałcenie wskazanych przepisów nastąpiło na skutek ich niezastosowania do podanych przez pozwanego okoliczności faktycznych. Błąd kasacji dotyczy konstrukcji podstawy kasacyjnej. Wnoszącemu kasację nie chodzi bowiem o sprzeczność między stanem faktycznym (podstawą faktyczną) ustalonym w wyroku a jego podstawą prawną, bo te pozostają ze sobą w zgodzie, ale o niezastosowanie przepisów, które byłyby odpowiednie do twierdzeń pozwanego, które wyrok wprost określił jako nieprawdziwe. Ta podstawa kasacji okazała się zatem oczywiście bezzasadną.

Uzasadniona jest natomiast druga z podstaw kasacyjnych (art. 393¹ pkt 2 KPC) dotycząca naruszenia art. 233 § 1 KPC. Rozważając sprawę w tym zakresie należało przede wszystkim odnieść się do podanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn dokonania odmiennych ustaleń od tych, których dokonał Sąd Pracy, mając na uwadze, że materiał dowodowy został zebrany w postępowaniu pierwszo-instancyjnym. Zasadniczą przesłankę takiej oceny Sądu Okręgowego stanowiło stwierdzenie, iż pozwany nieprawdziwie powoływał się na wyniki analizy ekonomicznej Szpitala, skoro została ona sporządzona już po wypowiedzeniu powodowi umowy o pracę. W tej kwestii przekonywająco w kasacji wywiedziono, iż Sąd Okręgowy

przypisał niewłaściwe znaczenie dokumentowi z dnia 12 kwietnia 1999 r. przedstawiającemu aktualny stan pozwanego Szpitala. Tymczasem według pozwanego, z czym należałoby się zgodzić, powyższy dokument miał stanowić potwierdzenie - jako dowód jeden z wielu a nie jedyny - że pozwany wypowiadając powodowi umowę o pracę kierował się uzasadnionymi przyczynami ekonomicznymi. W tym kontekście przekonywająca jest argumentacja kasacji, odwołująca się do okoliczności, które zaistniały przed wypowiedzeniem powodowi umowy o pracę i które powinny być uwzględnione w wyroku a zostały pominięte. W kasacji wymienione zostały w tym kontekście następujące okoliczności.

Po pierwsze, że na skutek reformy opieki zdrowotnej od dnia 1 stycznia 1999 r. uległa zmianie sytuacja ekonomiczna wszystkich publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Po drugie, że zakontraktowane z Kasą Chorych świadczenia zdrowotne z narzuconymi - jak się twierdzi w kasacji - niskimi cenami wymusiły podjęcie przez pozwanego szpitala działań oszczędnościowych między innymi poprzez ograniczenie zatrudnienia w grupie pracowników medycznych. Po trzecie, pogarszająca się sytuacja finansowa zakładu w stosunku do roku poprzedniego była pozwanemu znana, na podstawie sporządzania comiesięcznych obowiązkowych zestawień i sprawozdań. Po czwarte, sporządzona analiza działalności ZOZ w O. w latach 1992 - 1998 była uzupełniana na bieżąco, co umożliwiało uzyskiwanie aktualnej oceny pogarszającej się sytuacji finansowej. Po piąte, analiza, o której mowa w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, sporządzona jest wprawdzie po wypowiedzeniu powodowi umowy, ale - zdaniem kasacji - „potwierdza trwający od dłuższego czasu proces obniżania ilości wykonanych przez pozwanego świadczeń zdrowotnych w tym przez oddział ginekologiczno-położniczy, w którym był zatrudniony powód”. Podkreślono, że pozwany nigdy nie twierdził, że przyczyny uzasadniające wypowiedzenie powodowi umowy o pracę wynikały wprost z powyższej analizy (dokumentu) sporządzonej dopiero 12 kwietnia 1999 r. Ponadto w kasacji poniesiono, że w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji pozwany przedstawił, iż nastąpiło „zmniejszenie obłożenia łóżek szpitalnych na oddziale ginekologiczno-położniczym”, że w miejsce powoda nie została zatrudniona inna osoba oraz że redukcja z przyczyn ekonomicznych objęła w 1999 r. 36 pracowników, w tym 2 lekarzy.

Przekonywający jest argument kasacji, że zakończony przywróceniem powoda do pracy poprzedni proces sądowy - wbrew wyrokowi - nie świadczy o tym, że zastrzeżenia do pracy powoda były bezzasadne, skoro podstawę przywrócenia powoda

do pracy stanowiło naruszenie przez pracodawcę art. 38 § 1 KP. Natomiast pozytywny dla powoda wynik postępowania przed Komisją Etyki Zawodowej nie oznacza, że pracodawca dokonał wadliwej oceny, skoro nieetyczne zachowanie się powoda nie stanowiło podstawy wypowiedzenia powodowi umowy o pracę.

Z powyższych przyczyn uznając, że kasacja zasadnie zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 233 § 1 KPC, Sąd Najwyższy orzekł stosownie do art. 393¹³ § 1 KPC.

=====